

I 9 A (S. 845): *Unus est enim amborum spiritus.* – Augustinus, Sermones de sanctis 71 c. 33: *Spiritus autem sanctus communiter habetur a patre et filio, quia spiritus est unus amborum*¹⁰².

I 9 C (S. 846): *armatio.* – Vorher nur Priscian, Partitiones XII versuum Aeneidos principalium¹⁰³; danach erst wieder im 13. Jahrhundert bezeugt¹⁰⁴.

I 10 B (S. 848 f.): *deus, qui non habes, quod tibi dimittatur, lucas nobis usw.* – Augustinus, Sermones 91, VII 9: *In bonis operibus sit dilectio dei, benefica sit dilectio proximi. Deo enim quod praestemus, non habemus; sed quia proximo habemus quod praestemus, praestando indigenti promerebimur abundantem. Inde unusquisque quod habet, praestet alteri; quicquid plus habet, largiatur inopi*¹⁰⁵.

I 11 A (S. 850): *Haec heretici et scismatici egerunt, cum suae pravitatis quam pacis ecclesiae mallent stare doctrinam.* – Alcuin, Enchiridion seu Expositio in psalmos poenitentiales, in psalmum CXVIII et graduales: *Videntur maledictionem sonare hi duo versus* (Ps. 130,2), *et ad haereticos pertinere, qui non volunt humiliari in pace ecclesiae, sed exaltari in schisma doctrinae suae*¹⁰⁶.

I 12 A (S. 851): *tonicam scilicet mortalitatis. qua pellicia indutus.* – Eucherius von Lyon, Formulae spiritalis intelligentiae c. VI: *pelles signum mortalitatis; in Genesi: Et fecit eis pellicias tunicas*¹⁰⁷; Opus Caroli regis contra synodum I 1: *quamdiu huius mortalitatis tunica induti sumus*¹⁰⁸.

I 12 A (S. 851): *Qua pellicia indutus a domino est Adam.* – Gen. 3,21: *Fecit quoque dominus deus Adam et uxori eius tunicas pellicias.*

I 12 A (S. 851): *gladium caritatis.* – Ps. Gregorius Magnus, In librum I Regum V,123: *Quis est hic gladius nisi spiritus, quod est verbum dei? ... quicumque per divinam gratiam iam deo vivunt, alternae caritatis*

102) Hg. von Pierre-Patrick VERBRAKEN, Le sermon LXXI de Saint-Augustin sur le blasphème contre le Saint-Esprit, Rev. Ben. 75 (1965) S. 54-108, hier S. 102 Z. 767 f.

103) Hg. von Heinrich KEIL, Grammatici latini 3 (1859) S. 463; vgl. ThLL 2 (1900-1906) Sp. 604.

104) MLW 1 (1967) Sp. 961; Dictionary of medieval Latin from British sources 1, hg. von Ronald E. LATHAM / David R. HOWLETT (1975-1997) S. 127.

105) MIGNE PL 38, Sp. 571.

106) MIGNE PL 100, Sp. 633D.

107) Eucherii Lugdunensis Formulae spiritalis intelligentiae, hg. von C. MANDOLFO (CC 66, 2004) S. 44 Z. 715 f.

108) Opus Caroli regis contra synodum (Libri Carolini), hg. von Ann FREEMAN (MGH Conc. 2 Suppl. 1, 1998) S. 115.